

WTO:
Rusko nebo energie?

8

Jak to padalo...
... Německo

10

Jak se dělá
Chronicle?

15

Hledá se Cicero aneb Jak jsme hodnotili vaše projevy

Postavit se před aulu plnou lidí a promluvit k nim s oficiálním projevem. Mnohým se při té představě zhoupne žaludek. Přesto se objevili „průkopníci“, kteří si to vyzkoušeli a neprohloupili – projevy byly vesměs dobré. Jakým věcem se pro příště vyvarovat a čeho se podržet?

Většina projevů na prvním workshopu by se dala označit slovem „solidní“. Bylo znát, že mnozí z těch, kteří promluvili, již na Summitu nejsou nováčky. I tady však platí známé pořekadlo: učený z nebe nespadl. I oni museli někde začít a poprvé vystoupit.

Ani velcí státníci své doby nebyli vždy zdatní řečníci, projevy jim byly připravovány a i oni – pokud se jednalo o zásadní záležitost – pracovali na svém přednesu. Ale zatímco například za Napoleonem stála tisícová armáda, vy pracujete pouze s jakousi imaginární představou státu, který zastupujete. Na autoritě a charismatu vám proto před vašimi posluchači nepřidá možnost podříznout někomu krk ani – posuneme-li se do moderní doby – utážení kohoutů s plynem nebo ropou. Vaše pozice je mnohem těžší – přesvědčit publi-

kum, aniž byste k tomu měli jiné než řečnické prostředky.

OPRAVDU VÍTE, CO CHCETE ŘÍCT?

Než se rozhodnete psát si projev nebo jeho jednotlivé body, zkuste si představit, že jste to vy, kdo sedí v publiku a poslouchá. Jak na vás zapůsobí věta složená z pěti cizích slov, kterou si za tak krátkou dobu nestihnete ani přeložit? Zaujme vás fráze o důležitosti otázky, která vyžaduje „zasednutí za kulatý stůl“, „rychlé řešení“ nebo „shodu celého mezinárodního společenství“?

Většinou máte dvě možnosti. Buď to můžete vystavět projev na úvodní otázce, následně argumentaci v její prospěch, kterou po chvíli otočíte o 180 stupňů a předchozí argumenty bez potíží vyvrátíte, a následně **Pokračování na straně 3**

Je čím dál složitější najít nepřítele, říká Petr Zlatohlávek

Přiblížíte nám, jaké jsou v současnosti hlavní otázky nebo problémy, se kterými se Severoatlantická aliance potýká?

Tyto otázky lze rozdělit do dvou rovin – řekněme vnitřní a vnější. Na vnitřní rovině se teď Aliance nejvíce zabývá vytvořením své nové strategické koncepce, tedy fenoménem své transformace v nejšířším slova smyslu: jak fungování NATO přizpůsobit novým podmínkám. Na té vnější rovině pak jde o to, jaká hrozba by pro NATO nyní mohla být nejpálčivější. Jde zejména o novodobé hrozby – tedy věci, s kterými se NATO nikdy dřív nepotýkalo. **Pokračování na straně 6**

Odhodíme mýty, ideologie a konvenčnost, vyzývá Martin Bursík

Jak bývalý ministr životního prostředí vnímá problém nezájmu české společnosti o obnovitelné zdroje a kde vidí jeho příčiny? Je mladá generace ovlivněna ideologickou dabatou nebo o problémech kriticky přemýšlí?

Vjedenadvacátém století vyrábíme stejně jako v době průmyslové revoluce, tedy z uhlí a fosilních paliv. Čím je to způsobené? Nové technologie přece existují.

Důležité je říct, že technologie existují a že Česká republika, Evropa i svět by v podstatě uměly přejít na bezuhlíkovou ekonomiku. Jsou projekty, které ukazují, že jen potenciál větrných farem okolo Británie by kompletně dokázal zásobo-

vat Evropskou unii elektřinou, pokud by se ještě propojil podmořským kabelem s fotovoltaickými elektrárnami na severu Afriky. Byli bychom naprosto soběstační a mohli bychom pak i vyrovnávat nestabilitu výroby elektřiny z obnovitelných zdrojů. Ty technologie v dopravě, v efektivním osvětlení i v ostatní průmyslové výrobě existují. Myslím, že zde hraje roli několik faktorů. Prvním je veliké propojení korporací elektrárenských **Pokračování na straně 4**

editorial

Dominik Jandl
zástupce šéfredaktorky

Milé čtenářky a čtenáři,

Model OSN přeměňivší se v průběhu času v Pražský studentský summit mě doprovází již sedmým rokem. Anebo já jeho? Při pročítání rádků tohoto úvodníku jste svědky další z nespočetné řady premiér, jež mi za ona léta přichystal. Tou první bylo, když jsem kdysi zasedl mezi delegáty. Připadal jsem si hrozně. Všichni v okolí byli starší a zkušenější. Seděli jsme ve staré aule Vysoké školy ekonomické, v níž se člověk cítí spíše jako v zápasnické aréně než na akademické půdě.

Moderní Rajská budova, kde se workshopy konají dnes, tehdy existovala jen na projektantských prknech. Česká republika netrpělivě přeshlapovala před dveřmi Evropské unie a odpočítávala měsíce, dny a hodiny do jejich otevření. Konference probíhala v Hotelu Praha, obskurní a přesto velmi zajímavé stavbě. Nejednoho delegát se tam pokusil s kávou v ruce projít skleněnou stěnou na terasu. Jak to končilo, si domyslete. Skleněná stěna měří všem stejně – Severní Koreji, USA i Kubě.

Dnes probíhají konference už tradičně v Kongresovém centru Praha,

obrovské intergalaktické lodi nad Prahou. Jsme součástí Schengenu, hranice jsou pro nás téměř abstraktním pojmem. Mezi delegáty drtivě převažují nováčci. Jak vidno, Summit i okolní svět skáčou vpřed mílovými kroky. A snad i tím správným směrem.

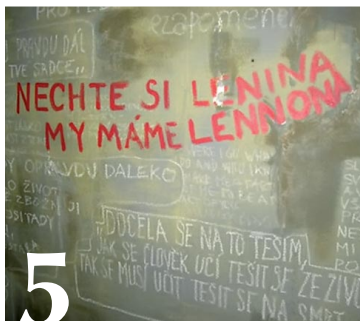
Co když ale existuje ještě o něco lepší kurs? Nejde ve skutečnosti jen o nekontrolovaný samospád?

Historii nepřepíšeme. Budoucnost nám ale leží u nohou. „Bytí určuje vědomí, jak učil Marx, který lehce přehlédl, že občas také vědomí určuje býtí,“ řekl nedávno pro jeden český týdeník Václav Havel. Snažíme se my, jednotlivci, býtí nás i svého okolí nějak pozitivně ovlivnit? Nebo se jen necháváme vláčet oním samospádem? I taková rozjímání se skvěle hodí k nadcházejícím svátkům.

Pěkně, ať už katolické či ortodoxní, Vánoce, hezkou Chanuku i příchod proroka Ísa Vám za celou redakci přeje

Dominik Jandl

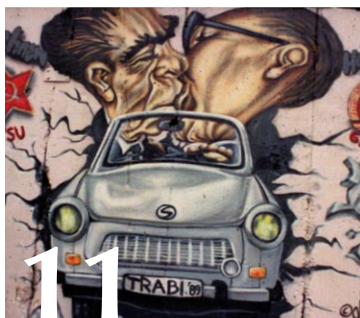
ČTĚTE

Be free!

Národní muzeum připravilo výstavu k výročí pádu komunismu, která rozhodně stojí za vidění.

Více na straně 5

Trabanty, fízlové a Lenin

O komunismu v NDR můžeme nejen číst – jeho reflexy lze objevit i na filmovém plátně. Jaké kusy si vybrat?

Více na straně 11

Úhel pohledu

1/ Očekáváš, že se mezinárodní společnosti v blízké budoucnosti shodnou na společném postupu vůči klimatickým změnám?
2/ Jak se stavíš k otázce legality KSČM? Měla být tato strana zakázána, nebo ne?

LADISLAV ZIBURA
HRC

1/ Shoda bude velice obtížná. V dnešní době je módní mluvit o snižování emisí, ale ve skutečnosti si státy dávají pouze termíny snížení, které pak oddalují, protože rapidní snižování vede k utlumení hospodářského vývoje, což je v krátkodobém horizontu, na který většinou státy hledí prioritně, neefektivní. Dnešní společnost ještě není vyvinutá natolik, aby slevila ze svých nároků pro vyšší dobro.

2/ Základním principem demokratické společnosti je, že by každý měl mít možnost projevit svůj názor. Dokud KSČM nehlasá věci, které by byly v souladu s dobou před revolucí, má právo zasedat v Parlamentu. Je to dokonce žádoucí, protože na řadu věcí přináší jiný pohled. Každá strana by měla být legální do doby, dokud nevyzývá k ilegálním činnostem nebo činnostem, které by výrazným způsobem porušovaly základní lidská práva a svobody.

KATEŘINA MÍZNEROVÁ
SC

1/ V rámci kompromisu dala EU jasně najevo, že i mezi 27 státy může dojít ke shodě. A protože jsem optimista, věřím, že se to podaří i celé OSN. Zároveň si myslím, že Barack Obama by mohl těžit z nové

pozice, kterou by tím získal, a to nejen, že by byl brán jako mírotvůrce a usmířovatel států, ale i jako ochránce životního prostředí. I Číně by to snad prospělo – otevřel by se jí prostor pro ekonomickou spolupráci s dalšími státy.

2/ Myslím si, že v rámci demokratického státu není relevantní otázka, jestli zakazovat KSČM. Spíše je třeba hledat příčiny, proč i dnešní generace ji volí, a ptát se, kde berou mladí lidé potřebu tuto stranu volit.

ODESSA PRIMUS
Model NATO

1/ Větší otázkou je, zda požadavky, které obsahuje Kodaňská dohoda, jsou reálné. Třeba pro Čínu a Ameriku to v době ekonomické krize může znamenat ještě větší problémy. Dojdou-li k nějakému závěru a shodnou-li se, tak to bude jen prospěšné, ale asi ne pro všechny země.

2/ Myslím si, že nyní je to nemožné, možná v roce 1990, kdy by většina obyvatel souhlasila, ale ne nyní. Lidé mají mít právo si vybrat, i když s nimi třeba nesouhlasí.

VÁCLAV PETR
Model NATO

1/ Každá země má jiné stanovisko ke snížení emisí, aby neškodila produkci energie, která je výrazným příjmem do rozpočtu země. Nakonec asi najdou východisko, ale zabere to hodně času a úsilí. Všechny státy to vidí jako velký problém současné doby a budou za nějaký čas donuceny ke změně svých negativních stanovisek.

2/ Z historického hlediska nám hlavně ruská komunistická strana po 2. světové válce dost pomohla, bohužel pak se to zvrtilo. Dle mého názoru už je na změnu celkem pozdě. Nápady a programy KSČM nejsou protiústavní a zároveň, pokud je zrušíme, vrátíme se tak do doby před 20 lety, kdy oni dělali to samé.

Hosté třetího workshopu

RADEK ŠPICAR

Absolvent Univerzity Karlovy v Praze a University of Cambridge. Bývalý náměstek místopředsedy vlády pro ekonomiku Martina Jahna. V současné době působí ve Škodě Auto na pozici ředitele vnějších vztahů. Přednáší na FSV UK, FF UK a Diplomatičké akademii MZV ČR. Věnuje se tématům jako je ekonomická diplomacie, společenská odpovědnost podniků nebo přínos think-tanků a NGOs.

Foto idnes.cz

PAVEL KOHOUT

Ekonomický analytik, člen bývalé Národní ekonomické rady vlády, který v současnosti pracuje ve firmě Partners, jejímž je spoluzakladatelem. V minulosti působil jako poradce ministrů financí Bohuslava Sobotky a Vlastimila Tlušťého nebo jako analytik PPF. Je autorem několika knih s hospodářskou tematikou a jeho komentáře lze nalézt ve většině českých zpravodajských deníků.

MICHAL KUČERA

Vystudovaný právník, doktorát získal v roce 2008 na Univerzitě Karlově v oboru teorie práva. V současnosti studuje filosofii na Filozofické fakultě UK. Pracoval jako zástupce vedoucího ekonomické sekce Lidových novin a nyní působí v ekonomickém týdeníku EURO. Má rád dobré jídlo a rád cestuje – navštívil například Japonsko či Indii.

Jak jsme hodnotili vaše projevy?

Pokračování ze strany 1

závěrečné větě, v níž shrnete závěry a poučení nebo vyzvete k akci. Druhous možností je útočit na emoce posluchačů řečnickými otázkami. Tady je ale třeba dát si pozor, aby otázek nebylo příliš mnoho – na každou z nich je třeba přinést nějakou odpověď, a pokud diváky zahlítíte otázkami, ztratíte nit.

Ať už ale svůj projev pojmete jakkoliv, jedno by měly mít všechny společné – měly by obsahovat jasné a srozumitelné sdělení, v tomto případě stanovisko vašeho státu k určitému problému. Při omezeném prostoru, jaký na svůj projev máte, není možné rozvádět více problematik – je třeba vytyčit si jednu, i s tím rizikem, že se bude jednat o lehké zjednodušení.

LEHKO NA CVIČIŠTI

Pokud dopředu víte, že na svou řeč máte jasně stanovený čas, zkuste si ji cvičně několikrát odříkat. Je dobré počítat i s tím, že se vám něco nepodaří vyslovit a vrátíte se k tomu nebo že se v projevu ztratíte. Měli ale svou argumentaci dobře a logicky strukturovanou, budete se v ní i dobře orientovat.

Další možností přípravy je nacvičit si doma některá gesta. Mnohá ale působí dobře jen ve chvíli, kdy je děláte spontánně, a jsou i taková, pro která jednoduše někteří nemají dispozice. Oblíbené je například gesto s brýlemi – sundá-li si řečník při projevu brýle ve chvíli, kdy začíná na posluchače apelovat, podtrhne tím svá slova. Pokud však máte hodně dioptrií a ztrácíte bez nich

orientaci, ostatní si toho zaručeně všimnou. Takové gesto může dobře působit před zrcadlem. Až budete stát za řečnickým pultíkem, myslte na to, abyste nepůsobili teatrálně.

DIVADLO ANO, ALE JEN KDYŽ UMÍM HRÁT

Projev by se dal obecně hodnotit jako dobrý ve chvíli, kdy vás zaujme. Sebelépe napsaný projev vypadá dobře na papíře, ale pokud ho ne-

tedy pokud nejste opravdu dobrými herci. Někomu to vychází, ale nelze se na to spolehnout. Výsledkem potom bývá rychlé oddrmlení projevu, přičemž posluchačům uniká jeho obsah.

Vězte, že na mluvený projev je těžké se soustředit – posluchač se nemůže vrátit o větu zpět, tak, jako je to s knihou. Ten, kdo se na pódiu chová přirozeně, bez zbytečného přehrávání, i na posluchače dělá dojem

zaujaly projevy delegátů Indie, Litvy, Velké Británie a Ruské federace a projev delegátky Ázerbajdžánu.

Obecně je potřeba zapracovat právě na kontaktu s publikem – díky němu udržujete své posluchače ve hře (a také v bdělém stavu). Ani ne dvouminutový projev není těžké si zapamatovat, a tak to zkuste – sklouzávání k poznámkám vypadá amatérsky, a když už se ztratíte, budete se v něm potom i lépe hledat.

Co se srozumitelnosti týče, dejte pozor na správnou artikulaci, mluvíte klidně a zvolna, vždy je lepší rozvázná než zadrmlená řeč, a vaše publikum se bude lépe orientovat v tom, kam ho vedete. Přílišná rychlost byla nejčastější chybou, kterou jsme zaznamenali. Rozvázně však neznamená monotónně – pohrajte si s intonací, ale i tady buďte opatrní, aby případné zdůrazňování nebylo nelogické a opravdu souviselo s vaším projevem.

I zkušený řečník by si však měl dát pozor na neobratné formulace, k jakým se uchyluje ve chvíli, kdy si proslov předem málo připraví – spojením typu „trubka se nesmí ucpat“ není vždy na místě.

ZKUSTE TO I VY!

I když nejste zrovna velkými řečníky, proč nezvednout hozenou rukavici a nevyzkoušet si přednést svůj projev? Summit je tu od toho, aby vám pomohl tyto schopnosti rozvíjet. Lepší příležitost budete v budoucnu těžko hledat!

*Tereza Jermanová
za přispění Sue Nguyen*

umím podat, nikdo si ho nezapamatuje. Lehko se o tom mluví, v praxi je to samozřejmě hůř proveditelné. Přesto nabízím jednu radu do začátku: buďte uvolnění. Zkuste si představit, jak byste mluvili s kamarády, kdybyste se je snažili o něčem důležitém přesvědčit – pokud vám na výsledku bude opravdu záležet, budete trpělivě klást argumenty a vysvětlovat.

Stejně, a dokonce o to důležitější, to je, pokud mluvíte k velké skupině lidí. Budete-li se pokoušet sehrát seriózního politika nad padesát let tak, že budete mluvit seriózně a povýšeně, publikum vám to těžko uvěří –

„ryby ve vodě“ za řečnickým pultíkem. A pokud jim je schopný i srozumitelně předložit své argumenty, má vyhráno. Na tomto stavěl například projev delegáta Spojených států.

CO VYLEPŠIT?

Každý váš projev jsme hodnotili podle následujících kritérií: eye-contact, obsah, forma, srozumitelnost a celkový dojem. Na následujících řádcích najdete popsané chyby, kterých jste se nejčastěji dopouštěli. Pokud budete chtít vědět, kde jste chybovali právě vy, neváhejte se na nás obrátit. Z projevů, které jsme měli příležitost slyšet, nás nejvíce

S exministrem Martinem Bursíkem o nových technologiích i nezájmu o obnovitelné zdroje

Pokračování ze strany 1

společností a silných automobilek, v jejichž zájmu je zachovat status quo a ne vpuštění nových konkurenčních technologií na trh, s politikou. Tyto technologie se tedy prosazují velmi těžce. V tom sehrává velkou roli Evropská unie, protože díky ní a postupnému schvalování směrnic se daří hledat ekonomické nástroje a mechanismy, kterými se nové technologie prosazují. Tempo je však nedostatečné a myslím, že klíčovou roli sehrává i velká míra sobectví, klientelismu a troufám si tvrdit i korupce.

Narazil jste na známý fakt, že počinání velkých elektrárenských společností, donedávna zcela monopolních, mezi něž patří i česká společnost ČEZ, dlouhodobě kritizují odborníci za jejich „chování“. Mezi kritiky patříte vy i zelemí. Minulý týden spustila Evropská komise ve společnosti ČEZ vyšetřování jeho praktik. Dala vám tak za pravdu?

Upřímně k tomu vyšetřování, řeknu to trochu provokativně. Jestliže se den předtím objeví v týdeníku EURO informace o příchodu kontrolorů Evropské komise do ČEZu a o jejich následné kontrole mobilních telefonů a počítačů managementu, je to legrace. Jsem naprosto přesvědčen o tom, že tím, kdo obdržel o kontrole informaci, je Úřad pro ochranu hospodářské soutěže, a že u nás prostě nefungují nezávislé instituce nezávisle. Je tady propojení s ČEZ, který dostal předem avízo o kontrole, takže od ní příliš neočekávám. *(Později vyšlo najevo, že ČEZ o inspekci věděl už pět dní předem, pozn. red.)*

Mají velké elektrárenské společnosti stejný nebo podobný vliv i v dalších zemích Evropské unie?

Vždycky, historicky, měly elektrárenské společnosti silný vliv na energetiku. Můj kolega na univerzitě v Berlíně vypracoval studii, jak společnost RWE v průběhu sta let „nakupovala“ politiky a jak získávala vliv. Ale u nás je ta situace výjimečná v tom, že ČEZ má skutečně významné postavení. Vyrábí celých 80 % elektřiny v České republice a mimo to zároveň ovládá pět z osmi distribučních společností. To znamená, že konkurenti, kteří by chtěli mít nějakou vlastní cenovou poli-

niku, pro to v podstatě nemají prostor, protože nakupují dřívou většinu elektřiny od ČEZ. To zaprvé. Zadruhé je propojení této firmy s politikou enormní. Mohl bych uvést x příkladů, kdy ČEZ prosadil své zájmy ve vládě. Ministerstvo průmyslu jednoduše vzalo podkladový

disponuje enormními finančními zdroji a vlivem. Pokládám to za největší systémové selhání české demokracie. Až se podaří rozbít impérium Martina Romana, nastane v České republice něco, co se konečně bude blížit férové soutěži politických stran.

„Trochu mě zaráží, jak je i tato mladá generace ovlivněna ideologickou debatou, jejímž hlavním protagonistou je prezident republiky.“

materiál této společnosti, dalo mu takzvanou košilkou, předložilo ho ve vládě a ta jej schválila. Stejně tak má ČEZ většinu jak v Poslanecké sněmovně, tak i v Senátu, což se ukázalo při prosazování protiústavního přílepku k emisnímu obchodování. Ve zkratce bych ČEZ popsal jako další parlamentní stranu, která

Zmiňoval jste potenciál, který pro Evropu a Afriku skýtá Sahara a fotovoltaické články. První takový projekt se už dokonce realizuje, podílejí se na něm největší evropská konsorcia. Můžete shrnout jeho budoucnost?

Je potřeba říci, že dnes se každý jednotlivý členský stát snaží v rámci

svých možností zvyšovat podíl obnovitelných zdrojů na výrobě elektřiny, a plnit tak evropský závazek o podílu obnovitelných zdrojů na domácí spotřebě elektřiny. Při tom je nutné si uvědomit, že v Evropě panují velmi rozdílné podmínky. Do budoucna tak bude potřeba, aby se jednotlivé regiony Evropy specializovaly a namísto toho, aby ve Švédsku a Norsku vyráběli elektřinu z fotovoltaiky, ponechají to jižním státům a budou se soustředit na větrné farmy a na moře. Co v tomto ohledu Evropě nejvíce chybí, jsou inteligentní přenosové sítě, které vyrovnávají nestabilitu dodávek z obnovitelných zdrojů a poskytují spotřebitelům možnost optimalizovat spotřebu tím, že umožňují jinou tarifní politiku. V době mimo špičku je logicky levnější elektřina a spotřebitelé ji tedy mohou využívat pro nabíjení zásobníků na vytápění, pro zásobníky na teplou vodu, pro praní a mytí a další činnosti. Tyto sítě navíc umožňují pomocí počítače vyhledávat malé decentralizované zdroje a vytvořit z nich jeden velký záložník, který by začal fungovat například v momentě, kdy jeden blok Temelína vypadne z provozu. Je tak vidět velký potenciál obnovitelných zdrojů, které postupně dokážou vytlačit ty konvenční. Mají velikou perspektivu a navíc po roce 2013 se přeměňují závazky jednotlivých členských států EU ze závazků indikativních na závazky reálné, které pod hrozbou pokuty budou ty země plnit, takže dojde k ještě většímu nárůstu

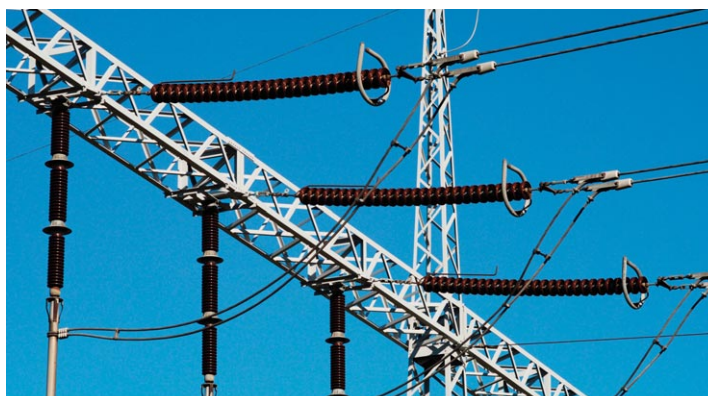

Foto SYC

nákupu těchto zdrojů z ostatních regionů, což otevře nové dimenze uvažování, které je prozatím uvnitř hranic jednotlivých zemí. Pak se plně otevře prostor pro projekty, jako je import elektřiny ze severní Afriky.

Lidé o obnovitelných zdrojích a jejich možnostech často ani nevědí. Je problém spíše v komunikaci ze strany státu a neziskových ekologických organizací nebo v tom, že lidé informace prostě přijímat nechtějí?

Když se podíváme na to, jak lidé vnímají obnovitelné zdroje energie, zjistíme, že v určité etapě nahlíželi velmi negativně třeba na větrné elektrárny. Šířily se mýty, že vytvářejí hluk, zabíjejí ptáky a tvoří stroboskopický efekt a kdejaké nesmysly. Teď se centrem pozornosti staly fotovoltaické elektrárny s tím, že to je příliš výhodný byznys. Není to náhoda. Vykládám si situaci následovně: velcí hráči – a především ČEZ – dlouho uplatňují rétoriku, že „obnovitelné zdroje jsou přínosem,

ale vždy budou hrát okrajovou roli a energetika se do budoucna musí opírat o uhlí a jádro“. Jeden kolega to popisuje pomocí pořekadla „starého psa novým kouskům nenau-

porovat a že je zájem o jejich využití. Tento boj obnovitelné zdroje vyhraje, o tom není pochyb. Důležité je, aby tato debata nebyla ideologická ani politická. Podařilo se nastavit mo-

„Tempo je však nedostatečné a myslím, že klíčovou roli sehrává i velká míra sobectví, klientelismu a troufám si tvrdit i korupce.“

číš“. Je to konvenční pohled na energetiku: velké centrální zdroje. Že se útoky soustředí především na fotovoltaiku a větrné elektrárny a ne na malé vodní elektrárny a bioplynové stanice, není náhoda. Tyto dva zdroje jsou totiž nejviditelnější. Podobná rétorika bude tím obtížnější, čím více lidé ve svém okolí uvidí větrných a solárních elektráren a postupně si budou zvykat na jejich estetické působení. Dobrou informací je nedávno zveřejněný průzkum, podle nějž si až 90 % veřejnosti myslí, že by se měly solární elektrárny pod-

del lákající byznys do oblasti obnovitelných zdrojů, jsou realizovány konkrétní projekty a meziroční nárůsty takto vyrobené elektřiny se pohybují ve stovkách procent.

Jak na vás během vašeho krátkého pobytu zde zapůsobil Pražský studentský summit?

Je to téměř neuvěřitelné. V sobotu ráno se sjedou středoškoláci z celé republiky a účastní se této akce, to mi připadá úplně mimořádné. Je škoda, že jsme měli tak málo času na otázky. Možná je to tím, jak jsem

chtěl zmínit hodně k tomu, co je aktuální v souvislosti s Kodaním. Už i sám fakt, kolik mladých lidí má chuť se v sobotu ráno sjet, vytvářet a modelovat světová politická témata, dokazuje, že jde o lidi, kteří před sebou mají jakousi perspektivu, mají zájem a jsou aktivní. Této generaci přeju, aby Českou republiku převzala v co nejlepším stavu, protože v leccems pokulháváme. Na druhou stranu mě trochu zaráží, jak je i tato mladá generace ovlivněna ideologickou debatou, jejímž hlavním protagonistou je prezident republiky. Rozumím tomu, že prezident republiky jako instituce má v této zemi velký vliv, je to historicky dáno, ale od mladých lidí, kteří mají určitý politický a světový přehled, bych očekával, že se nenechají až tak ovlivnit poněkud ideologicky a provinciálně vedenou debatou.

Dominik Jandl

Nezkrácenou verzi rozhovoru najdete na našich webových stránkách.

Doporučujeme

Za svobodu! Be Free!

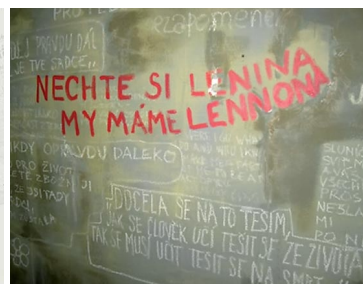
Národní muzeum k dvacátému výročí sametové revoluce připravilo výstavu, která je zajímavým připomenutím doby před rokem 1989, již známe jen z vyprávění a filmů.

ZA SVOBODU I PROTI NÍ

Dne 16. listopadu byla v Národním muzeu otevřena výstava, která je právě o těchto lidech, o jejich boji za svobodu, o ceně pravdivých informací a o všem, co bylo součástí jejich života. Možná také proto nabízí různé pohledy na dobu komunismu – pohled odpůrců režimu ukazuje prostřednictvím dopisů, zahraničního vysílání, letáků i samizdatu, zároveň však návštěvníky seznamuje s dobovou propagandou prostřednictvím historických výtisků Rudého práva.

Nemůžeme ale začít jinde než na začátku. Politické procesy, role mládeže a mládí, pokus lidí přesvědčit, aby se režimu přestali bránit. Šedesátá léta, pro něž jsou typickými první vysílání rádia Svobodná Evropa i lži komunistů, kteří měli „ruce potřísněné krví“. Pražské jaro a jeho následky. Karikatury a vtipy. Výstřižky z novin i z ilegálních letáků, které měly lidem ukázat, že v boji s režimem nejsou sami.

Druhý sál výstavy je věnován cestě od šedesátého osmého roku. Sedmdesátá léta a běžný život, svoboda jen doma, za dveřmi. Jednota a žádné odlišnosti. Atmosféru doby doplňuje panelák, berlínská zeď, telefonní budka s číslem do Mnichova a možnost vyslechnout si nahrávky telefonátů z Československa pro rádio Svobodná Evropa.

Osmdesátá léta a cesta k revoluci. Větší prostor pro svobodný kulturní život, putování exilové literatury z demokratického světa k nám, vysílací panel rádia Svobodná Evropa. Na konci výstavy vidíme západní stranu berlínské zdi pomalovanou vtipy a postřehy.

Výstava ukazuje všechno, co lidé v té době věděli, znali nebo museli dělat, ale i to, co se dozvědět mohli jen těžko nebo vůbec. Nevěnuje se jen hrdinům té doby – připomíná jak ty, co dobu měnili, tak ty, kteří ji prožili.

Atmosféru přibližuje rudé ladění padesátých let, typický byt z doby

normalizace, vtipy i autentické zábery nejen z období revoluce.

MŮŽEME SI VYBRAT

Možná dnes někdo řekne, že jsme se za komunistů měli lépe. Co se změnilo? Nezájem politiků je pořád stejný, lidé se starají sami o sebe, a věci, které v té době neexistovaly, si dnes stejně často nemůžeme dovolit.

Přesto však jsou dnes mnohé věci na nás. My všichni společně rozhodujeme o tom, kdo vyhraje příští volby. Je na nás vybrat si, co budeme v životě dělat, je na nás, jaké noviny si rozhodneme koupit, zda budeme žít ve Spojených státech nebo v Rusku. Na nás záleží, jestli se rozhodneme něco sami měnit, nebo budeme-li jen sedět se založenýma rukama a kritizovat. A stejně tak máme možnost se rozhodnout, zda si do Národního muzea zajdeme připomenout dobu, kterou jsme nezažili – dobu, kdy si lidé takto vybírat nemohli.

Martina Knapová

bývalá delegátka Modelu OSN

ZA ŽELEZNOU OPONOU

Byl jednou jeden... Žil v paneláku, pracoval jako jeden mezi mnoha dělníky. Nic mu nechybělo, nebo alespoň nevěděl, že mu něco chybět může. Přesněji vzato, zdaleka nebyl jen jeden.

A pak byl druhý... Věděl, že ten jeho panelák se nachází někde mezi berlínskou zdí a Moskvou. Věděl, že mu chybí něco podstatného. A chtěl to získat. Chtěl svobodu. Byli tu ale i třetí. A ti mu bránili.

Rozhovor

Pole hrozeb se rozšiřuje

S ředitelem Informačního centra o NATO Petrem Zlatohlávkem o aliančním strategickém konceptu, Rusku i o současné české tendenci politizovat bezpečnostní otázky.

Pokračování ze strany 1

Hrozby jsou asymetrické, tedy je čím dál složitější najít nepřítel, najít toho, před kým se máme bránit, protože hrozba může přijít odkudkoliv. Už to nemusí být jen ze strany některého státu. Pole hrozeb se rozšiřuje, a to, myslím, bude největší výzva – přijít s takovými procedurami a schopnostmi, které budou dostatečně pružné, abychom se v množství těchto hrozeb dokázali orientovat a reagovat na ně.

Zmínil jste strategický koncept. Jak vlastně vypadá a s čím počítá?

Je to v podstatě operacionalizace Washingtonské smlouvy. Jde o specifikování a upřesnění způsobů, jak dosáhnout cílů, které jsou obsaženy ve Washingtonské smlouvě. V té je stanoveno, že cílem NATO je ochrana členských zemí atd. Strategický koncept v podstatě říká, jak těch cílů dosáhnout, i kde a jak může NATO zasahovat. Je důležité, aby vznikl

členem Aliance a do té doby a nyní i teď se zase vracíme na úroveň bezpečnostního partnera, a já doufám, že se na tu epizodku s pozdním schválením misí brzy zapomene. Každopádně to, že se nasazení našich vojáků v zahraničí v rámci NATO stalo do takové míry politickou otázkou, je problém. Nemělo by to tak být, a ve většině zemí se to z pravidla děje tak, že debata jde napříč politickým spektrem – neopírá se o politické argumenty domácí politiky.

Když už mluvíme o zpolitizování zahraničních politických nebo bezpečnostních otázek v Česku – podobná situace tu byla, když se vynořila otázka amerického protiraketového zařízení. Někteří kritici hovořili o tom, že si něco takového dokáží představit jedině v rámci NATO nebo s jeho posvěcením. Je vůbec otázka společného obranného systému aktuální?

„To, že se nasazení našich vojáků v zahraničí v rámci NATO stalo do takové míry politickou otázkou, je problém.“

nový koncept, protože ten starý například nemluvil o operacích, které nyní Aliance realizuje a které se dějí mimo území NATO. Když se dnes podíváme na operace, které Aliance vede, v podstatě všechny jsou mimo členská území.

Otázka zahraničních misí se v poslední době u nás v České republice stala značně zpolitizovanou – trochu zbytečně a bohužel. Je ČR v NATO chápána jako rovnocenný hráč i přesto, že je poněkud váhavá ve své angažovanosti v zahraničních misích?

Ta váhavost se k tomu připojila jen jedenkrát, a to při schvalování operací na rok 2009. To skutečně byl problém a rozhodně nám to v očích spojenců nijak neprospělo. Nicméně je nutné připomenout, že Česká republika rozhodně je plnoprávným

Společný systém protiraketové obrany rozhodně aktuální otázkou je a NATO na protiraketové obraně pracuje. Intenzivně pracuje zejména na protiraketové obraně bojiště. A vzhledem k tomu, jak se vyvíjí technologie raketových systémů a do rukou jakých hráčů se dostávají, je třeba, aby se schopnosti protiraketové obrany rozšířily z toho relativně malého místa samotných bojišť i na ochranu členských zemí. NATO samo o sobě ale nemá prostředky, aby protiraketový štít, který by pokrýval území celé Aliance, vyvinulo. Američané vyvíjejí systémy protiraketové obrany, které mají potenciál takové pokrytí poskytnout, takže když se ukázalo, že by takové systémy mohli nabídnout Evropě, začalo se intenzivně jednat o tom, že by tento americký systém byl budován v rámci aliančního.

Tato snaha tu pořád je – pramení z faktu, že jeden ze základů NATO je nedělitelnost bezpečnosti. To znamená, že všechny alianční země musí mít stejnou úroveň ochrany, například proto, aby jednotlivé země NATO nemohly být vydírány. Pokud by protiraketovým systémem byly chráněny jen Spojené státy a nikoliv Evropa, nějaký nepřátelský režim by mohl říct: podívejte se, my teď zaútočíme na Evropu. Spojené státy by se musely rozhodnout, jestli chránit Evropu nebo ne. To je narušení principu nedělitelnosti obrany, čemuž se NATO chce vyhnout.

Problém je ale takový, že ta technologie je nová, vyvíjí se. Není to otázka měsíců, ale spíše let, než se jednak nepřátelským režimům podaří takové rakety vyvinout, a jednak než se Alianci podaří obranný systém vytvořit.

A myslíte si, že tou hrozbou pro členské státy je například Írán, jak se v novinách dokola píše, nebo to nebezpečí vidíte i jinde?

„Je ale jasné, že NATO s Ruskem potřebuje a musí spolupracovat, protože je to nejdůležitější partner. A stejně tak Rusko potřebuje spolupracovat s Aliancí.“

Zdá se, že Írán disponuje technologiemi, které by mohly vést k útoku na území NATO raketami, a rovněž se zdá, že by mohl disponovat technologií zbraní hromadného ničení. Druhá část problému je ta, že iránský režim je jedním z těch, které otevřeně deklarují svou averzi vůči Západu. Dohromady to vytváří koktejl, který by pro nás mohl být nebezpečný.

Nikdo nedokáže říct, jestli riziko takového útoku hrozí teď, za dva roky, za tři nebo za pět.

Zeptám se jinak: cítí NATO potřebu chránit se i před jinými státy než je Írán? Ve chvíli, kdy byl plánován americký radar na našem území a další část systému v Polsku, Rusko přešlo od partnerské rétoriky k té spíše výhržné – podle ruských představitelů byl tento systém vytvořen jako obrana vůči němu. Samozřejmě, že je to demagogie. Ale není na ní přesto něco pravdy?

Na takovou otázku existuje množství odpovědí. Oficiální ve smyslu, že Rusko není považováno za nepřítel. A potom neoficiální, kdy bychom se mohli bavit o tom, že Rusko představuje určité problémy. Od konce studené války je posun v tom, že ve strategických koncepcích NATO – poprvé se tak stalo v roce 1991 – Rusko již není uváděno jako nepřítel, jako někdo, proti komu jsou alianční schopnosti namířeny. Problém

je v tom, že v ruské mentalitě Aliance pořád jako nepřítel vystupuje.

Jestli Rusko představuje v současné době hrozbu pro Alianci? Já bych řekl, že do jisté míry ano, ovšem je otázka jakou. Můžeme se bavit o tom, jestli je to v rovině energetické bezpečnosti, kyberbezpečnosti, nebo v rovině nějakého vojenského útoku, tak jako se to stalo v Gruzii. Rusko si takový image světového hráče,

který dokáže zasahovat do událostí po celém světě, buduje zcela záměrně. Je ale jasné, že NATO s Ruskem potřebuje a musí spolupracovat, protože je to nejdůležitější partner. A stejně tak Rusko potřebuje spolupracovat s Aliancí.

Jak přistupovat k Rusku, to je jedná z dalších otázek, kterou by strategický koncept měl řešit.

Pokud by byla nějakým způsobem ohrožena energetická bezpečnost evropských zemí Aliance, zapojí

se NATO do řešení takové situace? Má vůbec nějaké páky?

To je přesně otázka, která se teď řeší – do jaké míry se do toho zapojit. Když řekneme energetická bezpečnost, je to velmi široký pojem. Dokážu si představit, že by NATO mohlo na poli energetické bezpečnosti zasahovat v případě, že by byly ohroženy cesty, jimiž se strategické suroviny na jeho území dopravují. Mohly by být ohroženy ropovody nebo tankery, které převážejí ropu, což je jeden z aspektů už probíhajících

„Zdá se, že Írán disponuje technologiemi, které by mohly vést k útoku na území NATO.“

cí alianční mise u somálských břehů.

Nicméně pokud bychom si řekli, že ohrožení energetické bezpečnosti spočívá v tom, zda Rusko utáhne nebo neutáhne kohoutky, tam nevím, jak by se to řešilo. Nedokážu si ale představit, že by Rusko nějak dlouhodobě trýznilo Evropu tím, že bu-

de uzavírat kohouty – tam funguje jasný vztah prodávající-zákazník. A Rusko v současnosti velmi potřebuje dolary a eura za svou ropu.

Tereza Jermanová

Názory vyjádřené v rozhovoru jsou názory Petra Zlatohlávka. Nejde o stanovisko Informačního centra o NATO v Praze ani Severoatlantické aliance.

Nezkrácenou verzi rozhovoru najdete na našich webových stránkách.

Labyrintem etikety

aneb Jak se neztratit ve změti společenských pravidel

Pozval jsem jednu milou kolegyni na večeři. Co objednat a jak se vlastně mám v restauraci chovat? Matouš

Milý Matouši, v minulém *Labyrintu etikety* jsme se dozvěděli, že jako správný gentleman vcházíš do restaurace jako první, abys ohlídal případné nebezpečí a zkontroloval stav podniku, zda v něm není například moc plno (což by se ti při pozvání na večeři stávat nemělo, protože si stůl zásadně rezervuješ) nebo zda není něco dalšího v nepořádku. Krom rezervace stolu bys měl také myslet na malou pozornost pro dámu. Květina je vždy dobrá volba a solidní restaurace vám navíc nabídne vázu s vodou.

Vzhledem k tomu, že Ti na dámě velmi záleží, nebudeme šetřit a zkusíme zavítat do luxusnějšího podniku. Nezvolíme tudíž rifle, ale nějaké formálnější oblečení, o kterém se zjistíš více dozvíš v dalších číslech.

Po vstupu do restaurace pomůžeš dámě z kabátu a necháte se číšníkem uvést ke stolu. Pomůžeš dámě s odsunutím a přisunutím židle a poté, co se posadí, si můžeš sednout také. Nutno říct, že teď Tě při pohledu na stůl asi, lidově řečeno, „trochu omylo“. Tolik vidliček a no-

žů, co s tím? Pro ulehčení situace si stanovme, že jsi objednal tři chody – předkrmem je krevetový koktejl, hlavním chodem pro dámu mušle na francouzském víně, a pro tebe hovězí steak s gratinovanou zeleninou, a jako dezert pro oba kaštanová zmrzlina. V prvé řadě si zapamatuj jednoduchou poučku: po své pravé straně máš vždy nože a začínáš je při jídle odebírat od vnější strany. Po levé máš vidličky, a ty také odebíráš z vnějšku. Nad talířem je připravena lžička či vidlička na dezert, který přijde na řadu až úplně nakonec. V případě Tvé objednávky budeš mít tedy po pravé straně nože dva – jeden na předkrm, druhý na maso (s vroubky), po levé straně dvě vidličky a nad talířem lžičku. Dáma bude místo tvého nože s vroubky používat lžici, protože mušle se jedí trochu specifickým způsobem – jedna ruka uchopí prázdnou ulitu a používá ji jako malé kleště, kterými vyjímá maso z dalších ulit. Lžice a vidlička slouží na případné promíchání omáčky s mušlemi či dalšími ingrediencemi. Jednoduché nebo snad ne?

Co by Tě nemělo v restauraci překvapit je látkový ubrousek – ten si umístíš na klín, nikoliv za krk jako bryndák, a budeš ho tam mít po celou dobu večeře. Když Ti náhodou do něj nebo i jinde na zem něco spadne (vzpomínáš na film *Pretty Woman*?), tak si toho nebudeš všimnout. Do ubrousku si po jídle utřeš rty a necháš ho ležet na stole.

Krom výše uvedených zásad myslí i na další – vždy, když dáma vstane, například když bude odcházet na toaletu, vstaneš také. Při jejím příchodu tuto proceduru zopakuj. Číšník obsluhuje zásadně zprava, takže je dobré na to myslet a nedívat

se nelogičnosti jeho počínání, když složitě obchází stůl. Budeš mít nejspíše dvě sklenice – na víno a na vodu, a číšník Ti do té správné nalije, co tam patří, takže se nemusíš obávat, že bys to spletl. Lokty na stůl nepatří. A na závěr – vždy platíš Ty a v případě spokojenosti je slušností nechat číšníkovi 10 % spropitné.

Dominik Židek

Pro tuto rubriku čerpáme nejen z vlastních zkušeností, ale i z knih a pořadů Ladislava Špačka. S dotazy se můžete obracet na e-mailovou adresu dominik.zidek@amo.cz.

STAŇTE SE NOVINÁŘI!

Máte výjimečnou příležitost vyzkoušet si publikační činnost, a to právě v summitových novinách Chronicle! Máte zajímavou zkušenost se studiem nebo prací v zahraničí, nevěštní zážitky z cest, nebo víte o akci, debatě či projektu, který by mohl zaujmout i ostatní studenty? Sledujete aktuální politické dění na české scéně nebo v zahraničí a máte literární talent? **V tom případě neváhejte a pište na chronicle@amo.cz. Budeme se těšit!**

O čem jednáme?

Rusko versus energie: co si WTO zvolí?

Světová obchodní organizace má před sebou zásadní dilema. Přijme Rusko mezi své členy i přesto, že by tak mohl být ohrožen proces liberalizace obchodu energetickými službami?

Lenka Šmejkalová
místopředsedkyně WTO

O ENERGIÍCH SE NEMLUVÍ

Předmětem jednání Světové obchodní organizace (WTO) a hlavním motivem pro její založení vůbec je liberalizace obchodu. WTO má ambice liberalizovat obchod jak zemědělskými tak nezemědělskými produkty, stejně jako obchod službami. Mezi poslední jmenované řadíme i energetický sektor služeb, který se ale na půdě WTO netěší přílišné oblibě.

Nemusíme snad polemizovat o tom, zda otázka obchodu energetickými službami je, či není důležitá, problémem spočívá v tom, že pro mnoho zemí představují energie tak podstatný artikl (ať již vývozní či dovozní), že se jednání o tom stává velmi komplikovaným. Hlavní problém představují energetičtí exportéři, kteří vyjadřují největší neochotu o problému diskutovat. Otázka bývá tedy negociována spíše sporadicky a na více méně obecné úrovni. Obchod energetickými službami se proto stále řídí pouze obecnými restrikcemi,

které přinesla Všeobecná dohoda o clech a obchodu (GATT). Od té doby chybí jakýkoli konsenzus v konkrétních bodech.

RUSKO: PROMĚNLIVÝ PARTNER

I přes výše zmíněné překážky došlo k podepsání Energetické charty (ETC), která měla původně upravovat vztahy v rámci Evropy mezi státy východními (vlastníky surovin) a západními (oplyvajícími technologiemi a kapitálem). Charta se ale nakonec vyvinula v daleko globálnější dohodu o energetickém propojení mezi státy a již v prvních třech letech vyjednávání ji ratifikovalo jednapadesát zemí. Valnou většinu z nich tvořily členské státy WTO, avšak i Ruská federace jako jediný nečlen tuto smlouvu ratifikovala mezi prvními.

Právě Rusko ovšem 20. srpna 2009 od ECT ustoupilo a plánuje představit svůj vlastní podobně orientovaný dokument. Vzhledem k tomu, že v současnosti není ani záměr, ani obsah tohoto dokumentu znám, stává se energetická otázka stále palčivější i v rámci Světové obchodní or-

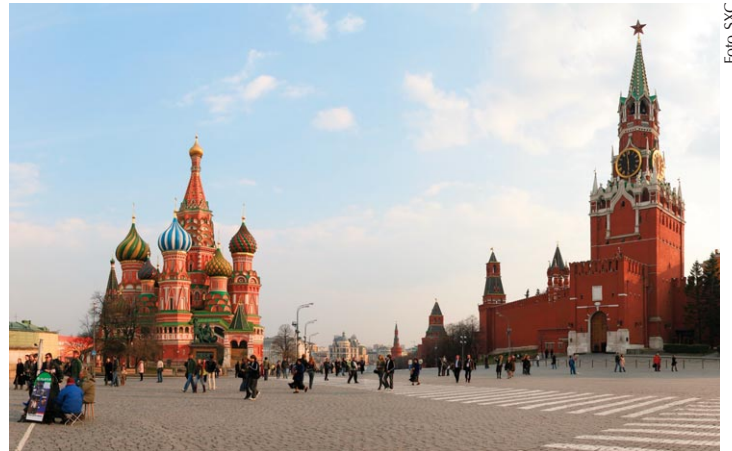

Foto: SX

ganizace. Kvůli tomu vykristalizoval jen těžko překonatelný problém: Rusko ukázalo, že má vlastní zájmy, možná zájmy nereflektující deklarace WTO, a že tedy nesleduje cíle společné členským zemím.

BLUDNÝ KRUH

Pokud by byla liberalizace obchodu energetických služeb rozjednána před přijetím Ruské federace do WTO a Rusko by své pozice nepustilo, pak by se mohl proces přijímání stát velmi komplikovaným, doslova až nemožným.

Jaká tedy můžeme najít východiska z této nadmíru komplikované situace? Budeme nejspíš muset hledat cestu nejmenšího zla. Pokud by se Rusko stalo čelem WTO, bylo by

vázáno všeobecnými pravidly souvisejícími s jeho členstvím, a měli bychom tak k dispozici daleko lepší nástroje kontroly a regulace než za stávající situace. Otázky energetiky bude však nutné dříve nebo později řešit a v tomto ohledu by mohlo být členství Ruské federace pro WTO zátěží.

Nyní nám nezbyvá, než se zamyslet nad prioritami nastíněných otázek. Buďto tedy chceme Ruskou federaci v řadách Světové obchodní organizace, anebo chceme vyřešit otázky energetiky. Poslední vývoj situace ukazuje, že se štěstěna zřejmě otočí směrem k Rusku. Rozhodně bude více než zajímavé sledovat další ubírání této problematiky.

Univerzální periodická revize – nová cesta ke zlepšení?

Dne 3. března 2006 přijalo Valné shromáždění OSN rezoluci, jíž byla jako nový orgán OSN ustavena Rada pro lidská práva (HRC). V této rezoluci je také první zmínka o Univerzální periodické revizi (UPR).

Lenka Matoušková
místopředsedkyně HRC

Jedná se o proces pod záštitou HRC, který je založen na hodnocení objektivních a spolehlivých informací o plnění závazků a povinností každého státu s ohledem na dodržování lidských práv na svém území. Rovně zacházení se všemi členskými zeměmi OSN je samozřejmě důležitým kritériem. Mechanismem Revize je spolupráce

založená na dialogu. Díky ní mají jednotlivé vlády příležitost, aby určily a zavedly opatření ke zlepšení situace lidských práv na svých územích.

CO? KDO?

Ve chvíli, kdy na jeden z členských států OSN přijde řada, je v HRC ustanovena 47 členná tzv. Pracovní skupina. Ta se zabývá aktivní částí Univerzální revize, tedy přímým dialogem se zástupci státu a schvalová-

Foto: unmultimedia.org

ním závěrečného dokumentu. V každé skupině, kromě přezkoumávané-

ho státu, vystupují ještě také tři další státy (tzv. „trojka“) jako zpravoda-

ové. Revize se provádí třikrát ročně a trvá 14 dní. Během jedné z nich se přezkoumá situace v 16 státech, tedy ve 48 státech ročně. Úkolem tohoto systému je, aby každých několik let byla každá členská země zkoumána podrobně.

KLÍČOVÉ DOKUMENTY

Základní dokumenty, se kterými UPR pracuje, jsou tři. Prvním je krátká zpráva zpracovaná projednávaným státem, kde se jeho ministerstvo zahraničních věcí vyjádří k metodám, problémům a prioritám týkajících se dodržování lidských práv na svém území. Další dokumenty jsou připravovány Úřadem Vysokého komisaře OSN pro lidská práva. Druhý shrnuje informace shromážděné orgány a úřady OSN, které se lidským právům věnují. Třetí je naopak zaměřen na informace poskytnuté národními lidsko-právními institucemi, univerzitami a neziskovými organizacemi z celého světa. Poslední dva dokumenty jsou vytvářeny bez vlivu dané země a jsou umístěny na webových stránkách Vysokého komisaře.

JAK SE TO DĚLÁ?

Proces UPR se v podstatě skládá ze tří jednotlivých částí. Nejprve je stanovena skupina států, které budou UPR v daném termínu podrobeny. Poté jsou státy i Úřad Vysokého komisaře pro lidská práva vyzvány k přípravě podkladů, na nichž je poté založena dialogická část. Druhá část je věnována interaktivnímu dialogu mezi Pracovní skupinou, „trojkou“ a daným státem. Jsou zde řešeny otázky vyplývající z dodaných dokumentů. Na konci každého hodnocení se sepiše závěrečný dokument, ve kterém jsou doporučení a řešení případných problémů. O přijetí tohoto dokumentu se jedná při následujícím řádném zasedání. To je třetí a závěrečná část UPR. Ačkoli je tento mechanismus velice komplexní, má doplňovat, nikoli duplikovat práci jiných orgánů OSN.

ZÁVĚREČNÝ DOKUMENT

Jako takřka každá, i tato procedura OSN je zakončena závěrečným dokumentem. Tato zpráva by měla obsahovat informace o dodržování lidských práv v probírané zemi i zá-

vazky jím učiněné během Revize. Každý článek navrhovaného dokumentu je schvalován samostatně, a během jednání tak nejde o konsenzus států přítomných v pracovní skupině, ale o většinový názor na konkrétní probíraný bod.

O konceptu Univerzální periodické revize prohlásil generální tajemník OSN, Ban Ki-moon: „Tento mechanismus má velký potenciál pro podporu a ochranu lidských práv v nejméně rozvinutých koutech světa.“ Avšak stále velmi závažnou a komplikovanou otázkou zůstává, jak lze pojmu Univerzální periodické revize rozumět, jak jej definovat a jaký význam může mít pro globální úsilí o ochranu lidských práv všech obyvatel této planety. Avšak to ukáže pouze čas.

V PRAXI

Pokud bychom se ptali, jaký má tato procedura dopad v praxi, je velice složité tuto otázku zodpovědět. Faktem je, že ačkoli Rada pro lidská práva nemůže žádnému státu nic nařídít, v mnoha zemích světa skutečně dochází ke zlepšování stavu

lidských práv v intencích závěrečných dokumentů Revize. Nicméně doporučení Rady nejednou opakují výzvy a doporučení jiných orgánů (např. výborů pro lidská práva, pro práva dítěte, pro práva žen) či organizací.

Specifikem Rady pro lidská práva je navíc její politický charakter, takže určitá doporučení závěrečného dokumentu jsou prosazována jak za účelem skutečné ochrany lidských práv, tak někdy i na základě čistě politických a ideologických představ jednotlivých států. Příkladem pro české čtenáře může být Univerzální periodická revize České republiky z roku 2008. Kubánská republika nás zde nabádá k obecnému zákazu pořádání a účasti na neonacistických shromážděních. To může být v dobré shodě s ideologickou orientací Kuby a jejím chápáním svobody, avšak takový zákaz může být těžko ve shodě s demokratickým pojetím svobody slova a svobody shromažďování v České republice.

Také budeme jednou staří

To, že populace na „bohatém Severu“ stárne, je všeobecně známé. Vedou se diskuze o tom, jaký dopad to bude mít na ekonomiku; vlády se snaží zavést politiku podporující početnější rodiny. Na co však nesmíme nikdy zapomínat, je také kvalitní péče o naše starší spoluobčany.

Anna Vaněčková
místopředsedkyně ČSD

CO JE TO PALIATIVNÍ PÉČE?

V roce 2002 Světová zdravotnická organizace (WHO) definovala paliativní péči jako metodu, která zlepšuje kvalitu života pacienta a jeho rodiny, kteří čelí problémům spojeným se smrtelnou nemocí. Tato metoda používá nástroje prevence a zmírnění bolestí pomocí včasného zjištění a hodnocení, léčby bolesti a dalších problémů – zejména fyzických, sociálních a duševních. V České republice je paliativní péče nejčastěji spojována s hospicem.

Mohlo by se zdát, že paliativní péče je jen lepší zdravotní péče dostupná v nemocnicích. Je pravdou, že různé oblasti zdravotnické péče, které poskytují komplexní péči o osoby s chronickými nemocemi, zaznamenaly širší potřeby pacientů a jejich

rodin. Paliativní péče se na druhou stranu soustředí na kontrolu bolesti a ostatních symptomů. Hospice a jiná podobná zařízení se hlavně snaží být pružná ohledně potřeb pacienta a jeho rodiny a zajistit jim vše potřebné k vyrovnání se s jejich situací.

PROČ JI POTŘEBUJEME?

Vrátíme se na začátek článku k poznatku stárnutí populace. To totiž přináší nové vzorce nemocí – lidé častěji umírají v chronickém stadiu

nemoci, často čelí selhání orgánů. Mezi 5 nejpravděpodobnějších smrtelných nemocí patří nemoci srdce, kardiovaskulární onemocnění, chronické nemoci dýchacích cest, záněty dýchacích cest a rakovina plic. Tyto a další nemoci vyžadují extrémní péči a pozornost nejen kvůli svým rizikům, ale také protože nemocní potřebují kontakt se svými známými, což je v jejich stavu obtížné. Paliativní péče se o toto postará a poté se snaží zajistit pacientům jistou úroveň kvality života.

EUTANAZIE A PALIATIVNÍ PÉČE

V dnešním světě se velmi živě diskutuje o zavedení aktivní či pasivní eutanazie. Argumenty proti eutanazii však hovoří jasně:

- zneužitelnost této praxe (v Belgii, kde je povolena aktivní eutanazie, se

obcházení tohoto zákona stalo téměř neprokazatelným – právníci argumentují lítostí nad stavem nemocného a alibistickým chováním okolí);

- starší lidé a pacienti se cítí ohroženi touto diskuzí o eutanazii, jelikož cítí tlak rodiny a okolí, v Belgii výrazně pokleslo využívání paliativní péče po zavedení aktivní eutanazie;
- mění se vztah doktora a pacienta; doslova se obrací role doktora při asistenci u aktivní eutanazie.

Paliativní medicína naopak utvrzuje vztah doktora a pacienta a vyznává křesťanské hodnoty lásky k bližnímu a milosrdenství. Z etického hlediska je naprosto v pořádku – na rozdíl od aktivní pomoci k smrti, aktivně pomáhá k životu. Otázkou zůstává, co chceme nejen starým lidem nyní, ale i sami sobě za několik dekád dopřát.

PERLIČKY Z JEDNÁNÍ

„Jedete na letiště a náhle se vám v kapse objeví balíček drog, protože jste se nepohodla s místním mafiánským synkem na diskotéce.“ **Delegáti Litvy a Ukrajiny o možnosti justičního omylu u trestů smrti, HRC.**

„Já bych se ještě vrátil k té křivce, ona se mi vážně líbí...“ **Delegát Panamy, WTO.**

„Pokud mají lidé hlad, tak by se měli nejdřív nasytit a pak se teprve zajímat o pandemii.“ **Saudská Arábie, ECOSOC.**

Jak to padalo...

Seriál o pádech komunistických režimů v zemích střední a východní Evropy

Následující dvoustrana vám nabízí třetí ze série článků o pádech komunistických režimů v Evropě na přelomu osmdesátých a devadesátých let, tentokrát věnovaný Německu.

Jakub Eberle
koordinátor Modelu NATO

NĚMECKO

Německá demokratická republika (NDR) představovala mezi sovětskými vazaly ve střední a východní Evropě unikátní případ – její státní existence se přímo odvíjela od vládnoucího režimu. S odstupem několika měsíců od jeho zhroutil zánikla i NDR, která se na podzim roku 1990 rozpustila v německém sjednocení, jež bylo de facto jen jejím připojením ke „staré“ Spolkové republice (SRN). Jak tedy režim v „prvním spravedlivém státě dělníků a rolníků na německé půdě“ (vy)padal?

Děni ve východním Německu ovlivňovala po celou dobu jeho trvání existence druhého německého státu. Nabízely se dvě konkurenční vize nové budoucnosti německého národa, za jehož výhradního zástupce se považoval východní Berlín i Bonn. Zatímco SRN hledala novou identitu skrze demokratizaci společnosti, sociálně tržního hospodářství a pevnou vazbu na Spojené státy a západní Evropu, NDR byla pevně vklíněna do „tábora míru a socialismu“ pod vedením Sovětského svazu.

STUDENÁ VÁLKA MEZI ODRŮ A RÝNEM

Oba německé státy tak vlastně byly výkladními skříněmi Západu a Východu, jejichž prostřednictvím se vedla jedna z největších bitev studené války – bitva o prestiž. Žádný z Němců na té či oné straně nemohl uniknout neustálému srovnávání, ve kterém NDR zřetelně zaostávala od prvních dnů své existence. Celá řada jejich občanů tak již od samého počátku hledala svou budoucnost ve Spolkové republice. Neexistovala jazyková bariéra, většina emigrantů zde měla nějaké příbuzné a stát garantoval okamžité udělení občanství i sociální podporu.

Německá demokratická republika se tak na konci padesátých let ocitla v existenčních problémech, když na Západ za jedinou dekádu odešla více než desetina jejich obyvatel (zhruba 2 miliony) – obvykle mladých a kvalifikovaných pracovních sil. Situaci se podařilo stabilizovat jen za cenu stavby proslulé berlínské zdi v srpnu 1961.

Další dvě desetiletí patřila zlaté éře NDR, která v mnohém připomínala normalizační Československo – ideálem byla seberealizace ve sférách, kam režim nezasahoval. Odvrácenou stranou relativního blahobytu

Foto novinky.cz

však bylo stále větší technologické zaostávání a pomalé oddalování ekonomického kolapsu ze života na dluh, nefunkčního hospodářského plánování a nízké produktivity práce. Třeba čekací doba na trabant, symbol východoněmeckého snu, se protáhla až na dnes těžko uvěřitelných devět let.

„Čekací doba na trabant, symbol východoněmeckého snu, se protáhla až na dnes těžko uvěřitelných devět let.“

HLASOVÁNÍ NOHAMA

Proud uprchlíků začal znovu sílit ke konci osmdesátých let, kdy se v důsledku sovětských reforem začalo uvolňovat dění v satelitních státech, především pak v Maďarsku a Polsku. Vedení režimní Sjednocené dělnické strany (SED) v čele s Erichem Honeckerem, který byl členem politbyra již od padesátých let a vůdcem režimu od roku 1971, patřilo k nejtvrdším a nejzlostnatějším v celém bloku. Nedokázalo proto reagovat ani na sovětské reformy ani na sílící útrapy a rostoucí nespokojenost občanů.

Situace však byla dlouho relativně klidná, protože masové odchody obyvatel režim sice oslabovaly, ale zároveň znemožňovaly vznik silné

opozice. Celá řada Němců se nestarala o změnu politické situace, dokud zde byla možnost odejít. To se začalo výrazněji měnit až v roce 1989. „Dederoni“ či „Kružítka“, jak se východním Němcům hanlivě přezdívalo kvůli německé zkratce názvu státu (DDR) a kružítku v jeho znaku, začali masově prchat nejprve z oblíbených dovolených v Maďarsku přes nově otevřenou hranici s Rakouskem.

Následovalo známé obsazování západoněmeckých ambasád v Budapešti, Varšavě a především v Praze, kde se v zoufalých hygienických podmínkách tísnilo najednou několik tisíc lidí. Tváří v tvář krizové situaci a sílícímu mezinárodnímu tlaku stranické a vládní vedení kapitulovalo a umožnilo převoz uprchlíků do SRN, a to dokonce přes vlastní území.

LID JSME MY

V té době však již byla aktivní i opozice uvnitř NDR, které se pozvolna dařilo mobilizovat stále více běžných občanů, kteří se zemi opustit nechystali. Důležitou roli sehrála protestantská církev, pod jejíž patronací se odehrávala řada akcí. Největší proslulosti se dočkaly pokojné manifestace v Lipsku, které se již od února konaly pravidelně vždy po pondělní mši a představovaly nejvýraznější projevy spontánního nesouhlasu. V jejich prostředí také vzniklo první z hesel německé revoluce „Lid jsme my“ (německy Wir sind das Volk), které odkazovalo k tomu,

Foto novinky.cz

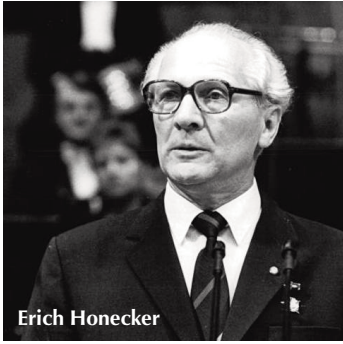

Foto wikimedia.org

Erich Honecker

sovětských satelitů, jejichž režimy se měly během pár týdnů zhroutit jako domečky z karet. Zatímco Erich Honecker oslavoval NDR jako „vlnolam“ a „předvoj“ socialistických zemí, později večer se ve východoberlinských ulicích střetli demonstranti s pořádkovými silami.

7. říjen byl východoněmeckým 17. listopadem, brutální zásah vyvolal vlnu solidárních demonstrací po celé zemi a Honecker byl 18. listopadu odvolán ze své funkce. Jeho nástupcem byl zvolen dlouholetý korunní princ Egon Krenz, který ještě v červnu chválil čínský masakr na náměstí Nebeského klidu. Běh událostí však nešel zastavit a Krenz se v čele strany neudržel ani dva měsíce.

Vše směřovalo k velkému berlínskému finále, když 9. listopadu došlo k jedné z nejkurióznějších situací moderních dějin: souhra zmatků mluvího východoněmecké vlády při čtení prohlášení a nervozita velitele pohraniční stráže tváří v tvář mnohatisícovému davu zřejmě o několik dní uspíšila otevření berlínské zdi. Lidé na obou stranách začali monu-

ment spontánně bourat a studená válka skončila přímo pod Braniborskou bránou.

HAPPYEND SE NEKONÁ

Následovaly události, jaké známe i z okolních zemí – kulaté stoly, prozatímní vláda, svobodné volby. Dynamiku demokratické revoluce brzy zastínila dynamika německého sjednocování a ústřední heslo bylo kreativně pozměněno na „Jsme jeden národ“ (v němčině Wir sind ein Volk). Ke spojení došlo 3. října 1990.

Navzdory tehdejšímu očekáváním však bývalou NDR nečekala nijak

ružová budoucnost a do optimismu má realita daleko i dnes: téměř dvacetiprocentní nezaměstnanost v některých regionech, pokračující odliv obyvatel, nevraživost mezi Osis a Wesis (bývalými východními a západními Němci), pravivostí extremismus a třetinová podpora pos-komunistů – to jsou jen některé z nepříliš pozitivních faktů. Oslavy revoluce tak byly poněkud rozpačité i u našich západních sousedů. „Zed' v hlavách“ německých občanů, o které kdysi hovořil bývalý kancléř Helmut Kohl, bude zřejmě ještě nějakou dobu stát.

že se NDR označovala za lidovou demokracii, ve které měla všechna moc patřit právě lidu, kterým strana a vláda ve skutečnosti pouze manipulovala. V říjnu se lipských demonstrací účastnili již desítky a nakonec stovky tisíc občanů.

HORKÝ PODZIM 1989

Sjednocená dělnická strana se však stále snažila krizi ignorovat a plně se soustředila na oslavy čtyřicátého výročí vzniku státu, které vyvrcholily pompézní vojenskou přehlídkou 7. října 1989. Ironicky šlo o poslední setkání nejvyšších představitelů

Trabanty, fízlové a Lenin

Reflexe období existence i pádu komunismu v NDR se stala oblíbeným filmařským tématem, které bylo zpracováno do mnoha podob i žánrů. Fenoménu NDR se totiž v německé kinematografii v době sílící „ostalgie“, což je německý výraz pro stesk po bývalém režimu, velice daří.

Období komunismu a existence dvou států na německé půdě je navíc obvykle vykresleno poměrně věrně. Při trochu pečlivějším pohledu pod samotnou zápletku je tak možné dozvědět se mnohé především o společnosti a každodenním životě v bývalé NDR.

RETRO BEZ IDYLY

Zřejmě nejznámějším filmem

Foto lineatrasage.it

zpracovávajícím dané téma je *Good Bye, Lenin!* z roku 2003. Režisér Wolfgang Becker odvíjí své vyprávění od poměrně banální myšlenky, že i v komunistickém režimu mohou lidé prožít šťastný a spokojený život – nebo si jej tak alespoň pamatovat. I přes silný retro nádech neskouzává Lenin k idealizaci východoněmeckého státu, naopak citlivě pracuje např. s tématy policejního násilí a rozdělení rodin na obou stranách pomyslné železné opony. Stejně kriticky se však staví i k době sjednocování, a nabízí tak vtipný a originální pohled, který

se brání černobílým interpretacím dějin.

S TRABANTEM AŽ NA KONEC SVĚTA

Podobné období, ale zcela odlišnou optikou, zachycuje bláznivá road-movie *Go, Trabi, Go!* (1991). V hlavní roli filmu je, jak název napovídá, jeden ze symbolů NDR – trabant. Rodina Struutzova ze saského Bitterfeldu se s ním krátce po pádu berlínské zdi vydává na svůj první výlet na vytožený Západ, při kterém samozřejmě nic nefunguje tak, jak by mělo. Spolu s euforií ze svobody film ukazuje také okouzující naivitu doby – je otázkou, nakolik to bylo úmyslem a nakolik je sám její součástí. Probleskují však i vážnější témata, jakými jsou nepříliš vřelé vztahy mezi Němci z „původní“ SRN a jejich „chudými příbuznými“ z Východu.

Foto wikimedia.org

ORWELL VE (VÝCHODNÍM) BERLÍNĚ

Nejvážnější zpracování přináší oscarové *Životy těch druhých* (Das Leben der Anderen, 2006), které se odehrává v orwellovském roce 1984 a přímo se dotýká problematiky režimu a útlaku, který s sebou nesl. V komorním příběhu se podoba bezpečnostní mašinérie odráží v osudech lidí, do jejichž životů zasahuje, pomalu je mění a láme. Disidentský režisér, populární herečka, konformní a oslavovaný dramatik, ani vysoký důstojník Stasi – nikdo si nemůže být jistý, kam se nechá dotlačit. Snímek s desivě klaustrofobickou atmosférou se několikrát nečekaně zvrátí, aby v závěru přišel s obdobně banálním zjištěním jako první ze zmíněných filmů: nakonec vždy záleží především na charakteru jednotlivce – ne celého systému.

Model OSN

Rada bezpečnosti – SC

Program:

- interaktivní hra;
- host Hynek Kmoníček promluví o problematice Kašmíru;
- diskuze nad navrhnutým bodem agendy.

V první části druhého přípravného setkání měli delegáti možnost se seznámit s úskalími námořního práva. Nejdříve si otestovali svoje znalosti pomocí krátkého kvízu a potom je prohloubili při přednášce Václava Kopeckého.

Po přestávce si delegáti vyslechli prezentaci Jednacího řádu, který si následovně mohli vyzkoušet při jednání o bodu agendy Současná bezpečnostní situace v Afghanistanu. Všechny státy Rady bezpečnosti zdůraznily složitost situace a z toho vyplývající nutnost řešení. Největší

spory v diskuzi byly o větší aktivitu ozbrojených složek i mimo základny a velká města, kredibilitu současné vlády a způsob ekonomické obnovy země.

Předsednictvo Rady věří, že budou delegáti ve vysoké úrovni jednání pokračovat na příštím přípravném

setkání. Projednávaný bod agendy byl přerušen a záleží pouze na vyslancích států, jestli se k němu na příštím přípravném setkání vrátí, nebo se na internetové diskusi domluví na jiném bodu a jeho projednávání navrhnou.

Hostem třetího workshopu bude náměstek ministra zahraničních věcí Hynek Kmoníček, který promluví o indicko-pakistánském sporu o území Kašmíru.

Valné shromáždění – GA

Valné shromáždění se na druhém workshopu Pražského studentského summitu sešlo nejdříve v plénu všech zastoupených zemí. Po přivítání se Lukáš Džakoualno zhostil úkolu seznámit delegáty se základy Jednacího řádu. Na pomoc mu přišli Jiří Vicherek a Michael Rozsypal s názornými ukázkami správného a špatného jednání. Dále k plénu promluvila Kateřina Humplíková, která měla přednášku k bodu agendy Zhroucené státy. Předsednictvo poté otevřelo jednání. Mnoho delegátů vystoupilo se stanovisky svých států, a proto nezby-

Program:

- jednání v regionech;
- přednáška na téma Mise OSN;
- jednání v plénu.

lo moc času pro podrobnou diskuzi, což ale neškodilo, protože ihned po jejím ukončení následoval přesun do regionálních uskupení, kde jednání pokračovala.

V africkém regionu Valného shromáždění zasedají tento rok většinou

nováčci, a proto předsednictvo rozdělilo program do ucelených bloků pro zlepšení delegátských schopností a dovedností. Nejprve se zástupci států krátce rozmluvili při „ping-pongu“, kdy na sebe vždy v určeném čase reagovali. Poté pokračovali v pi-

lování především rétorické techniky – vyzkoušeli si veřejné projevy a tisková prohlášení všeho druhu. Stejně jako v ostatních regionech, i zde se zabrusilo do spletitých zákoutí Jednacího řádu. Hlavním bodem programu ale bylo jednání o zhrouce-

ných státech. V tomto regionu měla diskuze velmi zvláštní příchuť, neboť většina zhroucených států se nachází právě na tomto kontinentě. Ovšem země ostatních částí světa se ve svých regionech dohodly, že osud těchto států jim není lhostejný.

Rada pro lidská práva – HRC

Na druhém workshopu již delegáti nebyli úplnými nováčky. V úvodu se pomocí aktivity seznámili hlouběji s relativitou lidských práv. Poté se opět vrátili k problematice trestů smrti, o které později také jednali. Během odpolední části je zástupci nevlád-

ních organizací mimo jiné seznámili s prací svých organizací, což delegáti velice zaujalo. Na pořadu dne byl také druhý bod agendy, Univerzalita lidských práv vs. kulturní relativismus. V rámci úvodu k této problematice se delegáti seznámili s otázkami, jako jsou např. práva

homosexuálů, ženská obřízka či vraždy ze cti. Z nabízených témat pak hlasováním vybrali Reprodukční práva žen jako konkrétní téma pro druhý bod agendy.

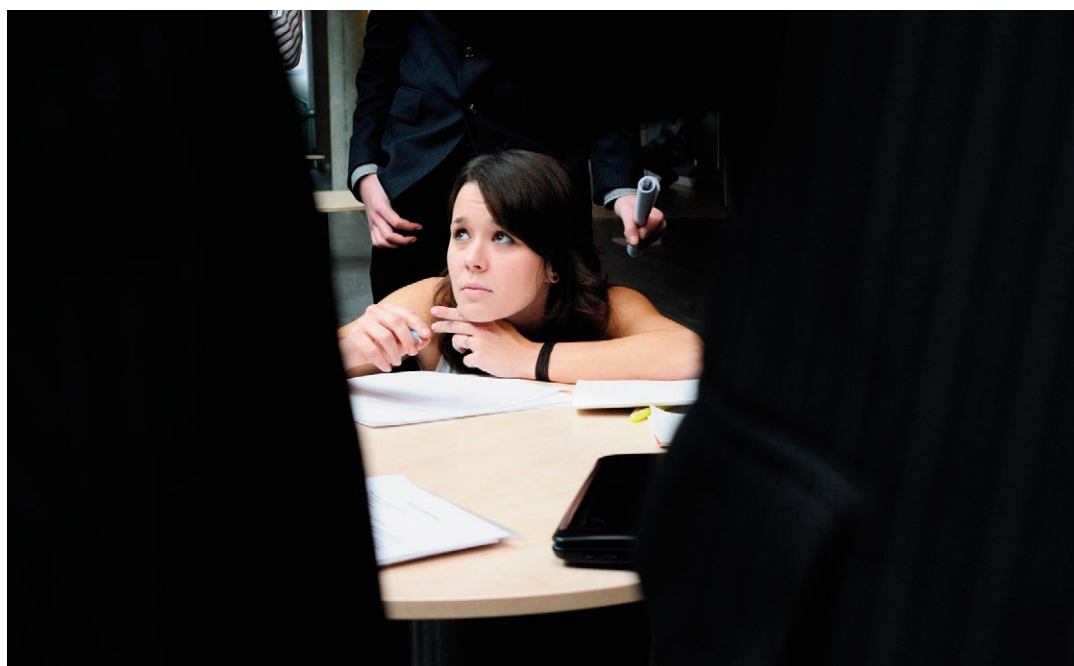
Třetí workshop má opět nabitý program. V úvodu se studenti pomocí vyjednávací hry naučí, jak snadno

a účinně dospět k dohodě. Budeme se také soustředit na možnosti OSN i jedinců při porušování lidských práv. Důležitou součástí dne je mimo jiné i úvod do Univerzální periodické revize, kterou budou studenti sami na jednom z příštích přípravných setkání provádět. Závěrem se delegáti podle vzoru velkých řečníků zaměří i na tuto důležitou stránku každého projevu.

Program:

- hra „Vyjednávám, dojednáváš, projednáváme“;
- možnosti OSN i jednotlivců v případě porušování lidských práv;
- prezentace k vybranému státu Univerzální periodické revize;
- aktivita „Krásný projev, skvělý přednes – měl by radost Démosthénés“.

Hospodářská a sociální rada – ECOSOC

Delegáti se po druhém setkání Hospodářské a sociální rady stali odborníky na pandemii a jejich hospodářské dopady. Překvapili svou aktivitou, ale vzhledem k omezenému času však nemohly zaznít všechny názory. Nejsil-

nější účast v jednání lze připisat delegátce Číny, Afghánistánu a Španělska.

Součástí druhého setkání Hospodářské a sociální rady byl také rychlokurz Jednacího řádu, jenž byl proveden formou nenásilného vysvětlení

základních principů tak, aby byli delegáti připraveni ihned jednat.

Část programu, která měla být spíše relaxační, nesplnila svůj účel. Interaktivní hra s názvem „Sežeň si svojí vakcínu“ totiž vyburcovala přítomné k takové aktivitě, že jednací

sál připomínal spíše sjezd podomních prodejců, jelikož nadšení delegáti se snažili co nejvýhodněji koupit či prodat různé fiktivní zdravotnické zboží.

Na příštím setkání budeme pokračovat v kurzu Jednacího řádu, tentokrát však přidáme na obtížnosti a pokusíme se vysvětlit i jeho složitější mechanismy. Ostrá jednání delegáti při ECOSOC povedou ohledně zajištění energetické bezpečnosti. K dispozici budou mít i analýzu od-

Program:

- jednání v regionech;
- Jednací řád pro mírně pokročilé;
- interaktivní přednáška Lenky Kovačkové na téma Zajištění energetické bezpečnosti;
- jednání o bodu agendy Zajištění energetické bezpečnosti.

bornice na tuto problematiku, analytičky AMO Lenky Kovačkové. Svá stanoviska k bodu agendy se pokusí sjednotit i v rámci geografického regionu, jelikož i na druhém setkání má regionální příprava rezervované své místo.

Komise pro udržitelný rozvoj – CSD

Od prvních dětských krůčků, kterými naši delegáti vykročili na prvním workshopu, se přesunuli k těm dospělejším. A přesunům jako takovým se delegáti věnovali valnou část jednání v orgánu

– na pořadí byl totiž bod agendy týkající se migrace. Stěhováním obyvatelstva v kontextu klimatické změny se zabývala přednáška na téma environmentální migrace. Přestože je to oblast málo diskutovaná na

mezinárodních platformách, naši delegáti projevili velké pochopení i schopnost reagovat na otázky spojené s tímto tématem.

Než se zástupci jednotlivých států mohli přesunout k diskuzi, bylo nut-

né, aby načerpali další vědomosti pro své role v rámci Modelu OSN. Místopředseda nejprve pokračoval v seznamování delegátů s Jednacím řádem, „biblí“ jednání na konferenci. Prostřednictvím projevu Baracka Obamy v Praze byli delegáti poté interaktivně seznámeni s nástroji psaného projevu.

Nakonec se rozvinula debata nad mnohými aspekty migrace. Delegáti byli připraveni a reagovali na různé podmínky – ať již to byla problema-

Program:

- prezentace o dokumentech orgánu - rezoluce a deklarace;
- odborná přednáška na téma klimatická změna;
- teambuildingová aktivita;
- diskuze k druhému bodu agendy.

tika odlivu mozků, která zajímala především Francii a Polsko či pohyb obyvatelstva za vodou, kterému se chtěla věnovat Saudská Arábie.

Světová obchodní organizace – WTO

Studenti přišli na odpolední část, již tradičně strávenou v jednotlivých orgánech, nabýt energii a nadšením k jednání po přednášce v části dopolední. Hned po přivítání ministrů a ministryň byla pomyslná štafeta předána hostu dru-

hého workshopu, jednomu z poradců prezidenta republiky Martinu Slanému. Ten hovořil jak jinak než o liberalizaci obchodu, environmentálních změnách a jejich dopadu na ekonomiky států. Po přednášce opět následovala diskuze s velmi zajíma-

vými dotazy delegátů týkajícími se především protekcionismu, ale také Lisabonské smlouvy a Evropské unie. Nakonec se o přestávce přesunula diskuze i do kuloárů.

Dále byla zahájena obecná rozprava nad prvním bodem agendy

Exportní podpory v zemědělství. Ministři a ministryně se k této otázce hojně vyjadřovali a tím prokázali snahu problém řešit. Na konec druhého přípravného setkání ještě předsednictvo zařadilo informační okénko o psaní stanovisek.

Na třetím – mírně vánočně laděném – workshopu čeká studenty setkání s vedoucím úseku WTO na stalé misi v Ženevě Miroslavem Korčákem, který k nám mezi jednáními zavítá. Dále se samozřejmě budeme

Program:

- diskuze s hostem Miroslavem Korčákem;
- jednání o bodu agendy Exportní podpory v zemědělství;
- vánoční překvapení.

věnovat dalšímu bodu agendy – Liberalizaci obchodu službami v energetickém sektoru. Na závěr máme připravené malé vánoční překvapení. Delegáti se rozhodně mají načtřit.

Model NATO

Diving into a discussion about NATO's future

During the second workshop, the delegates got the chance to examine the Alliance's New Strategic Concept which is one of the key topics of NATO's contemporary debates. Additionally, they learned the rules of negotiation and the difficulties it carries.

In the first part of the programme, the participants went through an interactive presentation delivered by Mr. Petr Zlatohlávek, the Executive Director of the NATO Information Centre. They discussed the Strategic Concept and learnt more about its general significance for the Alliance and some of the particular issues the document is supposed to address.

WAY TO PEACEFUL DEALING WITH THE RADICALS

The remaining part of the workshop was prepared by Mr. Václav Nekvapil of the Association for Communication in the Public Sector, who gave a presentation on nego-

tiation strategy, during which the delegates became familiar with the conduct of negotiation and the tricks one should know in order to succeed. Consequently, the participants

had a chance to practise their skills in a role-play simulation game concerning the issue of global warming and the upcoming Copenhagen Conference.

THE MAIN CHALLENGE FOR NATO'S NEGOTIATION IS COMING

The December workshop will be dedicated to one of the most striking issues on the agenda – NATO's relation to Russia. The topic will be presented by Mr. Jakub Kulhánek, a research fellow of the Centre for Eurasian, Russian and East European Studies at Georgetown Uni-

Program:

- Lecture by Mr. Jakub Kulhánek about NATO's relation to Russia;
- North Atlantic Council session;
- NATO – Russia Council.

versity, Washington. Afterwards, the delegates will get the chance to debate in the model North Atlantic Council for the first time.

Bylo, nebylo... Chronicle!

Anička sedí u počítače. Přemýšlí. Čtyři tisíce znaků, to je docela hodně. Ale něco se určitě vymyslet dá. Hlavně splnit všechny parametry. Bude je to téma zajímat? Bude se líbit? O dvě hodiny později notebook vypíná, jde si lehnout. Příběh ale nekončí. Bylo, nebylo...

PRENÁTÁLNÍ OBDOBÍ A BATOLENÍ

Ještě předtím než vzniklo první číslo, Chronicle prošel několikaměsíčním takřkajícím prenatálním vývojem. Bylo třeba vymyslet nejen to, jaký bude a co bude světu říkat, ale i připravit mu nové oděnění.

Na počátku prvního čísla byl článek. Dorazil poněkud othraný do

19. prosince 2009. Během krátké pauzy v nabitém programu otevíráte Chronicle a přemýšlíte, co si přečtete. Tady příběh našich novin pomalu končí – po několika týdnech přípravy konečně naplňují svůj účel. Vraťme se společně na začátek. Jakou cestou putují, než se dostanou do vašich rukou?

e-mailové schránky, a bylo třeba z něj udělat „člověka“. Co to obnáší? Nejprve ho omyjeme od hrubek a nepřesností. Poté ho učešeme tak, aby mu to slušelo i po literární stránce a pěkně se četl, a zároveň aby ladil s ostatními v čísle. Po takovéto očištění se mu musí vybrat místo, na které se délkou i obsahem hodí, a najít mu vhodné křoví – tedy fotografie, citáty do textu, zajímavý nadpis i krátkou anotaci.

Přibližně po týdnu už článek vypadá tak, že se nemusí stydět jít ven. Přesto ho ale čeká ještě urputně dlouhá cesta – k vizážistce...

U VIZÁŽISTKY

Vyparáděný putuje spolu s ostatními ke grafičce. Její úkol není jed-

noduchý a laikovi může připomínat proces, při němž se alchymisté na dvoře císaře Rudolfa snažili vyrábět zlato. Rázem zjišťujeme, že ať jednotlivci vypadají sebelépe, utvořit z nich stejnorodou skupinu není vždy jednoduché.

O každé nové změně i úpravě je poté třeba důkladně se poradit a následně zkontrolovat, jestli opravdu vše sedí tak, jak má, a postupně se soustředit na větší detaily. Jednoduše – každý nehet musí být stejně zastřižený, i kdyby kvůli tomu Pastelka, naše vytrvalá grafička, neměla spát.

Současně s tím se pracuje i na virtuální podobě Chronicle, tedy na tom, jaké články a v jaké podobě se objeví na našich webových stránkách, abyste si mohli přečíst nezkrácené roz-

hovory nebo články, které se do aktuálního čísla z nejrůznějších důvodů nevešly, a přesto stojí za publikování.

DO POSLEDNÍ CHVÍLE

Práce na Chronicle je závodem s časem. Do poslední chvíle, než opouští e-mailovou schránku člověka zodpovědného za jeho tisk, se dělají nejrůznější úpravy. Jediná chybička nesmí proklouznout. Je středa před workshopem, přesný čas 14.55. Ve tři hodiny musí být odeslán, aby se vše stihlo tak, jak má, a vy si ho mohli přečíst. Celý proces trval přibližně měsíc. V sobotu ráno se sekretariát na VŠE schází ještě před tím, než se v prostorách této školy objeví první delegát. Chronicle je připravený na setkání se čtenáři, vystrojen do svátečního se už nemůže dočkat. Zbývá poslední – přehnout jednotlivé strany v půl a poskládat je dohromady.

Je 19. prosince. Sedíte ve velké aule, a při první pauze otevíráte Chronicle...

... a my doufáme, že se vám líbí!

Tereza Jermanová

Delegáti píší

Pobaltské státy a Rusko aneb Když se sousedé nemají v lásce

Vztahy na březích Baltského moře nikdy nebyly přespříliš přátelské a jednoduché a stíny minulosti tu ovlivňují nejen politiku, ale i každodenní život.

Petr Vystropov
delegát Litvy

„Dějiny jsou pamětí minulosti, usměřovatelkou přítomnosti a zrcadlem budoucnosti,“ napsal Jan Ámos Komenský. Význam jeho výroku je možné velice dobře sledovat právě na současných vztazích Ruska s jeho pobaltskými sousedy. Kamenem úrazu je právě výklad příčin a následků obsazení těchto států sovětskou armádou, které podle představitelů Pobaltí měla stejný význam jako nacistická okupace.

RUSKÁ MENŠINA V CENTRU SPORŮ

Konfliktní je i otázka ruské menšiny. Ta tvoří bezmála třetinu popu-

lace v Lotyšsku a Estonsku a valná část z ní náleží k tzv. nenaturalizovaným, tj. lidem bez občanství. Časté jsou spory o společenskou (jazykovou) a právní integraci, ve kterých Ruská federace vystupuje jako jejich přirozený ochránce. Ruské volání po nediskriminačním přístupu k těmto menšinám je možno slyšet zvláště v případech, kdy je Rusko samo kritizováno za úroveň lidských práv. Rusko také aktivně podporuje opoziční strany v Pobaltí a naopak pobaltské země patří mezi velké zastánce Gruzie, Ukrajiny a celého projektu Východního partnerství. Tak napjaté situace, jako byly protesty proti přesunutí památníku sovětského vojáka z centra Tallinnu, potyčky na srazech bývalých pří-

slušníků SS a následně ostré konfrontace mezi diplomaty a politiky, jsou sice stále méně časté, nicméně v lepším případě je ruskojazyčná menšina označována jako přítěž. Na druhé straně se Estonsku dostalo v roce 2006 pochybné cti být podle 60 % Rusů nejvíce nepřátelskou zemí, čímž předstihlo i tradiční USA a Gruzii.

RUSKO: DŮLEŽITÝ SOUSED A NELEHKÝ OBCHODNÍ PARTNER

Poněkud jiná situace panuje v hospodářské oblasti. Těsné ekonomické vazby byly po roce 1991 pod návalem nacionalistických nálad značně zpřehrány a nově vzniklé nezávislé republiky se snažily orientovat na západní, resp. skandinávské trhy. To vedlo ke krátkodobému výraznému propadu, který se však brzy zvrátil a do roku 2008 trvalo období raketového růstu („pobaltští tygři“). K jistému propadu

ekonomik došlo i v roce 1998 po finančním krachu v Rusku, které stále zaujímalo a zaujímá důležité místo mezi ekonomickými partnery pobaltských republik. Za současné kritické situace pobaltských ekonomik je regionální spolupráce způsobem, jak převést vyhocené vztahy na mnohem pragmatičtější notu. Obchodní vztahy s Ruskem značně závisí na schopnosti partnerů ustoupit a otevřeně jednat o sporných bodech. Tak je tomu i v případě nedávného ruského zákazu na dovoz mléčných výrobků z Litvy, který oficiálně vznikl z hygienických důvodů. Tento případ jen ukazuje, že mnohé krize jsou uměle vyvolávány politiky na obou stranách, kteří považují za výhodné využít kartu nacionalismu, nebo si jen sousedsky „rýpnout“.

Doufejme, že současná krize přinutí horké hlavy přemýšlet mnohem více o starostech běžných lidí, ať už jsou z Kaliningradu nebo Vilniusu.

Anglie, jak ji neznáte

Země čaje o páté, hovězího masa, fotbalistů, Agathy Christie či Robina Hooda, o kterém je v poslední době dost často slyšet. Bude tu zkrátka řeč o velmoci, která i přes své členství v EU trvá na své vlastní měně.

Marta Masliy
delegátka Itálie

Ačkoliv jsem zatím neměla možnost se do Velké Británie podívat, už teď je mi velmi blízká – nejen tím, že se mi líbí tamější kultura, architektura, hudba, ale také tím, že tam bydlí spousta mých příbuzných a přátel, kteří v Británii pracují nebo studují. Ostatně, tato země je téměř dvacet let vyhledávaná pro netradiční způsob práce, poznání a vzdělání v jednom. Tisíce českých studentů už od sametové revoluce míří do Británie kvůli hlídání dětí jako tzv. au-pair. „Je to totiž ideální způsob, jak poznat tuto zemi, charakter a povahu zdejších obyvatel, zdokonalit si angličtinu a něco málo si vydělat,“ tvrdí Lenka, kamarádka, která žila přes dva roky jižně od Londýna, a která mi prozradila o tomto městě mnoho zajímavostí, včetně

toho, co nesmím při své návštěvě minout.

HUDBA POD ZEMÍ

Česko hledá Superstar a ještě možná pár dní hledat bude, londýnské metro ji ale už dávno našlo. Tak skvělé muzikanty většinou nenajdete ani v klubech, kam vás pustí jenom za peníze. Londýnské metro by se dalo popsat jako jedna velká koncertní hala, na jejímž jevišti se denně střídá spousta nadaných lidí, a která naprosto úžasně vystihuje povahu Angličanů – kdo chce, může ukázat co umí, bez ohledu na barvu pleti. Nikdo nikoho v předvádění svého čísla nebude omezovat.

A V JEDENÁCT VENU!

Další britskou, nebo spíše anglickou, zvláštností jsou místní hospody, které nejspíš každý zná pod názvem „pub“. Nechybí zde britská hlasitá hudba, pít se objednává zá-

Foto SXC

sadně u pultu a platí se ihned. V pubu se cítíte téměř jako doma – na zemi koberec, všude kolem nábytek a dokonce ani knihovna nechybí, stejně jako ve většině obývacích pokojů. Hospody se zavírají v jedenáct hodin večer, ale někdy i dříve. Půl hodiny před zavřením zazvoní hospodský na zvon a vyzve k poslední objednávce. Prodloužení otevírací doby se nedá usmlouvat, zákon je prostě zákon. Nedávno se však stalo jednomu mému známému, že ho v pubu zavřeli bez povšimnutí, protože si na poslední chvíli před zavírací hodinou odběhl na záchod, a tak tam zůstal až do ranních hodin, kdy hostinský znovu otevřel hospodu. Mimochodem víte, že právě Velká Bri-

tánie obohatila všechny záchody světa o toaletní papír?

SOHO NEBO VÝMĚNA STRÁŽÍ

Teď se v duchu určitě ptáte: to jako po jedenácté hodině všichni jdou domů a na kuře? Kdepak! Noční život v britské metropoli by prý vystačil na samostatnou knihu. V Londýně každý večer otevírá řada skvělých klubů zaměřených ať už na hudbu či na divadlo. Doporučuji vyrazit do čtvrti Covent Garden či Soho, které nabízejí ty nejzábavnější show. Avšak někdo si vystačí i s představením, které probíhá každý den od 11.30 (od září do března se koná pouze každý druhý den) – řeč je o výměně stráží u Buckinghamského paláce.

Top partneři

GENERÁLNÍ PARTNER
MODELU OSN

HLAVNÍ PARTNER
MODELU OSN

MODEL NATO IS CO-SPONSORED BY
THE NORTH ATLANTIC TREATY ORGANIZATION

HLAVNÍ PARTNER
MODELU NATO

British Embassy
Prague

GENERÁLNÍ PARTNER
MODELU EU

Nizozemské velvyslanectví

HLAVNÍ PARTNER
MODELU EU

Zastoupení
Evropské komise
v České republice

UNIVERZITNÍ PARTNER

PARTNER ZAHÁJENÍ

PARTNER JEDNÁNÍ

PARTNERSKÉ MĚSTO

Dodavatelé služeb

Mediální partneři

**Asociace
pro mezinárodní
otázky**
Association
for International
Affairs

Asociace pro mezinárodní otázky využívá zpravodajství z databázi ČTK, jejichž obsah je chráněn autorským zákonem. Přepis, šíření či další zpřístupňování tohoto obsahu či jeho části veřejnosti, a to jakýmkoliv způsobem, je bez předchozího souhlasu ČTK výslovně zakázáno.

CHRONICLE, noviny Pražského studentského summitu, registrováno MK ČR E 16149, vydává ASOCIACE PRO MEZINÁRODNÍ OTÁZKY – Žitná 27, 110 00 Praha 1; tel.: 224 813 460; www.amo.cz / www.studentsummit.cz, e-mail: info@amo.cz / summit@amo.cz; šéfredaktorka: Tereza Jermanová, tel.: 775 281 971; zástupce šéfredaktorky: Dominik Jandl, tel.: 731 952 920; e-mail: chronicle@amo.cz; odborná spolupráce: Michaela Baginová, Lucie Bednářová, Lucie Doubková, Jana Hlaváčová, Dominik Jandl, Tereza Jermanová, Kateřina Palová, Kateřina Petránková, Jan Pýcha, Sue Nguyen, Jan Teplý, Daniela Zrucká, Dominik Židek; technická spolupráce: Michaela Petrová; fotografie: Petr Gottfried, Martin Kolář, Josef Petrák.